

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:28

Fredagen den 28 februari

§ 1 Miljö

Miljö- och klimatminister Isabella Lövin

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 19 december 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 5 mars 2020

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Isabella Lövin med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Vi inleder som vanligt med återrapporten.

Anf. 2 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

God morgon, fru ordförande och nämnden! Återrapporten har delgivits EU-nämnden och riksdagen skriftligt, och jag har inget att tillägga.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi in på rådsdagordningens punkt 3, Den europeiska gröna given.

Anf. 4 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! På miljørådsmötet kommer miljö- och klimataspekterna av kommissionens gröna giv att diskuteras. Meddelandet om den gröna given är en färdplan för kommande lagstiftningsförslag och strategier. Meddelandet om den gröna given kommer att diskuteras i berörda rådskonstellationer under våren.

Diskussionen på miljørådsmötet väntas fokusera på de miljö- och klimatrelaterade aspekterna av den gröna given. Ordförandeskapet har presenterat ett diskussionsunderlag med frågor om det kommande arbetet för att nå målet om nettonollutsläpp senast 2050 och om handlingsplanen för cirkulär ekonomi.

Det är mycket positivt att kommissionen prioriterar miljö- och klimatfrågorna högt, och regeringen välkomnar det helhetsgrepp som den gröna given kan innebära. Den höga ambitionen måste nu omsättas i konkret politik för att påskynda omställningen till ett klimatneutralt och hållbart Europa med bevarad biologisk mångfald och skydd av medborgares hälsa och välbefinnande.

Viktiga prioriteringar för klimat och miljö i den gröna given är en klimatlag på EU-nivå som förankrar målet om nettonollutsläpp till senast 2050 i lagstiftning och förslag om en skärpning av EU:s utsläppsminskningssmål till 2030.

Dessutom prioriteras en ny handlingsplan för cirkulär ekonomi som bör bidra till omställningen till resurseffektiva och giftfria kretslopp.

Regeringen välkomnar kommissionens nollutsläppsvision för en giftfri miljö.

Regeringen anser att en strategi för biologisk mångfald bör innehålla åtgärder som adresserar de viktigaste påverkansfaktorerna som orsakar förlust av biologisk mångfald och dess ekosystemtjänster.

Efter överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 20 februari har regeringen gjort ett tillägg till ståndpunkten som förtydligar att kommande EU-strategier ska vara jämbördiga och samstämmiga.

Slutligen är det viktigt att den gröna given bör bidra till att nå den långsiktiga visionen i EU:s miljöhandlingsprogram. Det kommande förslaget om ett åttonde miljöhandlingsprogram bör ha en hög ambitionsnivå och konkreta och mätbara prioriteringar och mål.

Anf. 5 LINA NORDQUIST (L):

Vi står bakom regeringens föreslagna position, men vi saknar något som vi skulle vilja lägga till.

Kommissionens Green Deal ska utgå från 2050-strategin, A Clean Planet for all, och i den framhävs kärnkraft tillsammans med förnybart som ryggraden i ett europeiskt energisystem. Vi saknar helt enkelt skrivningar om hur kärnkraften ska kunna byggas ut och hur EU ska kunna få största möjliga nytta av detta kraftslag.

Vi vill att kommissionen beskriver hur man kommer att agera för att kärnkraften ska kunna expandera på motsvarande villkor som övriga fossilfria energislag och göra det tydligt att EU:s investeringsfonder och EIB hanterar dessa fossilfria energislag efter samma principer och får enhetliga regelverk för godkännande och även energiforskning på ett bättre sätt än i dag.

Jag vill alltså göra ett tillägg till regeringens föreslagna position, som jag i övrigt ställer mig bakom.

Det vi vill tillägga är följande: Kommissionen ska arbeta för att kärnkraftens viktiga bidrag i Europas omställning ska bli så effektiv som möjligt. Medlemsstaternas regelverk behöver harmoniseras, och handelshinder inom det kärntekniska området behöver tas bort. De lån och investeringsstöd som finns tillgängliga inom EU-systemet ska kunna användas till investeringar i kärnkraft på motsvarande sätt som de kan användas i annan fossilfri energiproduktion och infrastruktur.

Detta nya stycke skulle kunna passa in mellan styckena om jämställdhetsperspektiv och biologisk mångfald.

Anf. 6 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Först: Vi ställer oss bakom Liberalernas tillägg.

Som statsrådet sa har det gjorts lite ändringar utifrån det vi processade i utskottet. Vi processade texten flera gånger, och det har gjorts tillägg uti-

från vad vi kom fram till i utskottet. Inom kort kommer det därför att delas ut en text.

Jag föregriper dock vissa delar. På s. 4 i handlingarna, andra stycket, rad 6 står följande: Regeringens målsättning är att EU:s skogsstrategi efter 2020 ska vara jämbördig med och av samma relevans.

Det var detta vi kom fram till i utskottet. Jag hävdar därför att ”och samstämmig” ska strykas. Det ska stå: Den ska vara jämbördig med och av samma relevans som andra EU-strategier.

Lite högre upp i samma stycke talas det om ekosystemtjänster. I utskottet hade Moderaterna och Kristdemokraterna en avvikande mening. Vi vill lägga in en rad här: samt att strategin även bör ta hänsyn till och ge utrymme för den lokala variation som finns i medlemsstater.

I näst sista stycket på s. 3 står följande: En ny handlingsplan för cirkulär ekonomi bör bidra. Efter cirkulär ekonomi vill vi lägga in ”och bioekonomi”.

Det var nog det hela för nu, och som sagt kommer det delas ut en text som vi ställer oss bakom.

”Och samstämmig” vill jag absolut ha bort eftersom det inte var det vi processade i utskottet.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Var det alltså en text som du inte refererade till nu som ska cirkuleras sedan? Okej.

Anf. 8 JOHN WIDEGREN (M):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Ja, vi processade detta, och jag instämmer därför i det Kjell-Arne sa och ställer mig bakom att stryka ”och samstämmig” och den avvikande meningen angående det längre upp på samma sida. Jag ställer mig även bakom Kristdemokraternas förslag på s. 3 om att lägga till ”bioekonomi”.

Låt mig gå tillbaka till s. 4 och det som handlar om den biologiska mångfalden och EU:s skogsstrategi. Vi brukar vara ganska överens i Sveriges riksdag och i EU-nämnden om att Sverige ska bestämma över den svenska skogen och att vi värnar vår svenska självbestämmanderätt. Tyvärr vill EU alltmer in och stöka i Sveriges skog, och det finns starka krafter i EU som ogillar att vi har den typ av produktion som vi har i vårt hållbara svenska skogsbruk. Detta läser vi gång på gång.

Eftersom det finns ett antal EU-ärenden och direktiv som går in och petar i skogen är det viktigt att vi på ett mycket starkare sätt än i regeringens ståndpunkt markerar den svenska skogens vikt.

Det går inte precis fantastiskt för Sverige just nu, och därför behöver vi alla de goda verksamheter vi har. Skogsindustrin är vår viktigaste bnp-nettoexportör, och därför är det viktigt att vi i dessa diskussioner alltid värnar det svenska skogsbruket och det svenska självbestämmandet.

Därför föreslår vi ett tillägg i texten efter meningen som slutar med följande: EU-strategier, särskilt EU:s strategier om biologisk mångfald, bioekonomi respektive om klimatanpassning.

Tillägget är följande: EU:s insatser får inte försämra förutsättningarna för det hållbara svenska skogsbruket och inte leda till att nya definitioner av ett hållbart skogsbruk införs. EU:s skogsstrategi måste värna skogens klimatnytta. Att skogsstrategin inte underordnas strategin för biologisk

mångfald är därför av avgörande betydelse. Strategin om biologisk mångfald får inte leda till fler krav som innebär restriktioner för skogsbruket och att ekonomiska och sociala hållbarhetsaspekter prioriteras bort. Implementeringen av naturvårdsdirektiven måste ta hänsyn till medlemsländernas skilda nationella förutsättningar och ta socioekonomiska aspekter i beaktande.

Jag har denna text här och kan dela ut den.

Det var det om skogen.

Jag har ytterligare ett tillägg, och jag tar det nu när jag har ordet.

Strategin från jord till bord nämns inte här, men vi vill att den ska nämnas på slutet. I Sverige tog vi för snart tre år sedan beslut om en livsmedelsstrategi, och vi menar att detta beslut är ett av de absolut viktigaste landsbygdsbesluten som har tagits i Sverige. Därför är det viktigt att man när man nu går in i de riktigt skarpa förhandlingarna om den gröna given att Sverige även nämner från jord till bord, eller Farm to fork som det heter på engelska.

Vi vill därför ha ett nytt stycke längst ned i ståndpunkten: Strategin från jord till bord ska leda till stärkt konkurrenskraft och ökad livsmedelsproduktion i Sverige och Europa. Regeringen ska även vara pådrivande för att strategin leder till att de andra medlemsländerna möter samma höga hållbarhetskrav som de svenska bönderna.

Det är de tillägg vi har.

Anf. 9 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Det var mycket att reagera på här. Jag ställer mig bakom den av regeringen föreslagna ståndpunkten. Det är en bra kompromiss. I vissa stycken vill jag gå längre, men för att nå samstämmighet kommer jag inte att lägga fram några sådana förslag.

Låt mig ändå nämna att vi vill ha nettonollutsläpp till 2040 i stället för 2050, vilket vi har nämnt ganska många gånger tidigare.

Vad gäller Liberalernas förslag om kärnkraft vill jag gärna få något förklarat för mig.

Ur klimatsynpunkt kan jag förstå att man för fram kärnkraften som fossilfri energi. Jag håller inte med om analysen, men jag kan förstå den.

Men jag försöker förstå hur uranbrytning kan bidra till biologisk mångfald. I mina ögon måste uranbrytning motverka en biologisk mångfald, både på grund av den typ av maskiner som behöver användas och för att man bryter i ett berg.

Jag vill gärna förstå den koppling mellan biologisk mångfald och uranbrytning som Liberalerna gör.

Anf. 10 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru ordförande! Först vill jag säga att det är bra och helt nödvändigt att miljö- och klimatfrågorna nu tillhör de frågor som prioriteras högst inom Europasamarbetet. EU-kommissionens grepp att samla dem under ett och samma paraply, den gröna given, är bra.

Jag ser fram emot att få se den lagstiftning, de förslag och strategier som ska komma under den närmaste tiden. Det är också bra att i princip alla länder ställde sig bakom detta nya vid toppmötet i december.

EU:s klimatarbete måste vägledas av några grundläggande principer. Det viktigaste är att de faktiskt leder till vad de lovar, att de är effektiva och kostnadseffektiva. Det nämner också regeringen i sin ståndpunkt. Jag vill bara trycka på att det är bra.

Det är viktigt att vi har regelbundna och gedigna uppföljningar och utvärderingar av om EU:s politik leder till att våra klimatmål nås. I det sammanhanget är det också viktigt att visa att det går att kombinera minskade utsläpp med en starkt konkurrenskraft och ekonomisk utveckling.

Jag skulle därför vilja fråga ministern om man är beredd att ta upp detta med uppföljning och utvärdering av EU:s klimatpolitik i det globala perspektivet. Är det något som regeringen är beredd att lyfta fram vid rådsdiskussionen?

Jag undrar också om det finns utrymme för regeringen att lyfta fram det som tas upp i faktapromemorian och i kommissionens gröna giv om konkurrens ekonomi, för det nämns inte i den här ståndpunkten. Vi har ofta drivit kravet på att minskade utsläpp ska gå hand i hand med starkt konkurrenskraft och ekonomisk utveckling.

Även om EU har världens mest ambitiösa klimatpolitik ligger inte EU:s klimatmål i linje med Parisavtalet. Det är därför bra att kommissionen understryker behovet av ambitionshöjning. Det stöder jag såklart fullt ut.

Vad gäller Liberalernas förslag om kärnkraften har vi många gånger i det här rummet påtalat att vi anser att kärnkraften är nödvändig för att vi ska nå klimatmålen och Parisavtalet. Därför ställer vi oss bakom Liberalernas förslag.

Jag vill ta upp två avslutande frågor.

Som nämns i faktapromemorian kommer det en hel del förslag den närmaste tiden. Det är viktigt, och jag tror att vi här inne är överens om att det ska ske på de områden där det som är mest lämpligt inom EU. Men jag vill påminna om proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen när förslagen väl kommer att konkret rullas ut.

Avslutningsvis vill jag fråga om de två frågor som ska diskuteras. Kan statsrådet säga någonting om vad hon avser att lyfta fram i de frågorna? Jag tänker framför allt på den första frågan: vad man ska prioritera. Jag har ju nyligen suttit i trafikutskottet och tycker att transportfrågorna har varit viktiga. Men vad är det som man tänker ta upp vad gäller de två frågor som ska diskuteras?

Anf. 11 JOHAN HEDIN (C):

Jag har efter bästa förmåga försökt sätta mig in i hur diskussionerna har gått i miljö- och jordbruksutskottet och fått en del information från mina kollegor där. Som jag tolkar det går man i underlaget inte tillräckligt långt, enligt de diskussioner som var i utskottet.

Därför vill jag säga att vi biträder Kjell-Arne Ottossons strykning och även tillägget om biologisk mångfald. Vi biträder också John Widegrens från Moderaterna inspel om tillägget i texten kring regeringens målsättning i EU:s skogsstrategi. Även tillägget om livsmedelsstrategin från jord till bord och jämbördiga villkor är viktigt att få med.

Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Tack för föredragningen! Jag vill börja med att säga att jag instämmer i regeringens ståndpunkt.

Vad gäller klimat har vi ju diskussionen om förnybart och fossilfritt på i princip varje EU-nämndssammanträde som frågan kommer upp nuförtiden. Jag vill då understryka att det är upp till medlemsstaterna att bestämma vilken energimix man ska ha och tycker att vi bör ta fasta på det. Jag tycker inte att detta är den viktigaste frågan för oss att driva i EU, utan det finns andra, mycket viktigare frågor som Sverige behöver driva framåt i EU-arbetet.

Vad gäller skog tycker jag att skrivningen om jämbördiga villkor är en väl avvägd kompromiss. Den är verkligen i linje med vår svenska skogslagstiftning, så jag tycker att det är anmärkningsvärt att man vill gå bortom skogslagstiftningen.

Svenskt skogsbruk och hur bra vi sköter våra marker gör att vi har ett förtroende utomlands. Jag tror att man får ta med sig de båda målen vad gäller produktion och biologisk mångfald och att det ena inte underordnas det andra.

Anf. 13 MARTIN KINNUNEN (SD):

Det har varit många olika inspel på det här mötet.

Liberalerna har väckt frågan om kärnkraft. Vi stöder initiativet och tycker att kärnkraft är viktigt, framför allt när vi nu ser extremt stora utmaningar i flera länder, framför allt i Östeuropa som planerar att investera i kärnkraft. Sedan har vi ett EU-regelverk som kanske kommer att göra det svårare att investera i kärnkraft just nu.

Det är viktigt att Sverige lyfter fram detta, så vi stöder Liberalernas initiativ.

Det var också ett inspel från Moderaterna som vi fick på ett papper. Vi stöder också det som Widegren lade fram.

Vi stöder även det som Kjell-Arne lyfte fram här.

Utöver detta hade vi en avvikande mening i miljö- och jordbruksutskottet som handlar om lite andra saker än de här initiativen. Som jag ser det kan vi behålla den avvikande meningen. Jag kan kort redogöra för den avvikande mening som vi lämnade i miljö- och jordbruksutskottet. Den utgick dels från 2030-målet, som vi inte vill förändra. Vi tycker att det är viktigt att EU:s strategi vad gäller biologisk mångfald är målstyrd och att länderna självständigt får besluta rörande vilka metoder som krävs. Vi tycker också att arbetet för öppna landskap är viktigt. Jag kan förtydliga den avvikande meningen med att vi ser en oro för att den gröna given bygger på orealistiska målsättningar. Vi tycker att det behövs mer av effektivitets- och konsekvensanalyser i det här arbetet, så att man inte bara sätter upp mål utan också kan genomföra arbetet på ett bra sätt. Vi ser en oro för att man är lite för naiv rörande de här frågorna. Vi skulle önska att man helt enkelt uttryckte denna oro även i den svenska ståndpunkten.

Detta är vår avvikande mening. I övrigt stöder vi de förslag som har förts fram av KD, M och L.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara förmedla att när vi från EU-nämndens sida hälsade på kemikaliemyndigheten Echa i Helsingfors framförde de att de har flera olika förslag på hur de skulle kunna ta ansvar för att inkludera cirkularitet i hela kemikaliarbetet. De får i dag inte göra det, men här har de väldigt tydliga förslag. Det antar jag att den svenska regeringen känner till, men om inte var det något som framfördes till oss när vi var där. Jag tycker att det lät väldigt lovande.

När det sedan gäller kärnkraft måste jag säga, som Ilona Szatmari Waldau sa, att det går att förstå att vi har en stor klimatkris framför oss och att vi därför måste satsa på fossilfritt. Därmed kan man kanske inte avveckla kärnkraften hur snabbt som helst, även om man skulle vilja det av andra skäl.

Däremot tycker jag att det är viktigt när man satsar på ny energi att komma ihåg att det tar olika lång tid att bli verklighet. I och med klimatkrisen har vi väldigt få år på oss. När man beviljar pengar till energiprojekt måste det tas hänsyn till när i tid de blir färdiga och när de kan bidra till att vi inte släpper ut mer koldioxid. Det är en väldigt viktig aspekt, och den utgår jag från att ni har med er när ni yrkar något sådant. Vi får inte slösa bort tid och pengar, utan de måste användas till det som ger resultat här och nu och så fort som möjligt. Ni får gärna förtydliga att det är någonting som man måste tas hänsyn till när man beviljar pengar från EIB, även enligt ert förslag.

Anf. 15 LINA NORDQUIST (L):

Jag fick en fråga här för en stund sedan och uppfattade att det krävs några ord till om varför vi lägger fram vårt förslag.

Vi kan inte rädda denna planet med gas och självklart inte heller med kol. Som jag förstår det är det i dagsläget många andra EU-länder som vill satsa på vätgas, metangas och så vidare. Även vätgasen kommer att ge oerhörda koldioxidutsläpp under sin tillverkning. Även om det ligger långt fram i tiden skapar det i sin tur koldioxidutsläpp som vi ju inte vill ha.

Jag kan inte se varför vi inte ska stötta konstaterandet om A Clean Planet for all att detta måste vara en del i ryggraden. Sedan behöver forskningen titta på hur de olika energislagen kan samverka för bästa möjliga energi i Europa. Det är naturligtvis viktigt med både fossilfritt och förnybart.

Jag måste säga att samtalet här just nu oroar mig. Jag skulle vilja yrka att vi även fattar beslut om att detta bör vara en prioriterad fråga och att vi framför till rådet att detta är en central del av Sveriges position när det gäller framtidens energiförsörjning.

Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Jag tackar för alla dessa inspel.

Jag vill först och främst poängtera att den gröna given är ett mycket omfattande papper som signalerar hur vi behöver ställa om inom EU för att nå de långsiktiga klimatmålen som vi har skrivit under i Parisavtalet.

Det som ska diskuteras nu på miljørådet handlar om miljö- och klimatdelarna i den gröna given, inte de andra delarna. Jag vill påminna EU-nämnden om att det kommer att ske en överläggning med EU-minister Hans Dahlgren den 17 mars, då det kommer att finnas möjlighet att ta upp

de delar som inte hör hemma i miljö- och jordbruksutskottet och på miljørådet.

Jag vill verkligen understryka, fru ordförande, att formfrågan här förbryllar mig. Vi har ett fackutskott, miljö- och jordbruksutskottet, och en del av ledamöterna här sitter också i miljö- och jordbruksutskottet. Det är det utskott som har fackkompetensen att diskutera de frågor som miljöministern ska ta upp på rådet.

Nu kommer ett antal helt nya förslag och skrivningar som inte diskuterades i miljö- och jordbruksutskottet och som inte kommer att tas upp i miljöministrarnas diskussion över huvud taget. Det skulle framstå som oerhört apart. Från jord till bord är ju en solklar fråga för landsbygdsministern, och skogsstrategin kommer senare att diskuteras vidare av jordbruksministrarna.

Jag skulle verkligen på allvar vilja uppmana ledamöterna att tänka efter lite grann vad som är lämpligt att stoppa in i en sådan här position. Annars blir det helt enkelt väldigt svårhanterligt. Vi skulle i princip kunna sitta här i flera veckor och diskutera allt som den gröna given ska innehålla och allt som har omnämnts i det översiktliga diskussionspapperet från kommissionen, och vi skulle inte få göra någonting annat i Sveriges riksdag än att formulera positioner.

Jag kommer inte att ha tillfälle att framföra era synpunkter under miljørådet. Och det skulle framstå som oerhört egendomligt om Sverige skulle ha åsikter om än det ena, än det andra som inte har på miljö- eller klimatministrarnas bord att göra.

Jag skulle verkligen vilja understryka att skrivningen om från jord till bord och de väldigt omfattande skrivningarna om skogen lämpar sig bättre att ta upp med EU-minister Hans Dahlgren, som senare kommer att ha överläggningar i EU-nämnden.

Jag tycker också att det är egendomligt att det kommer så mycket nya skrivningar från miljö- och jordbruksutskottets sammanträde till i dag. Vi har haft underhandskontakter med ledamöter i miljö- och jordbruksutskottet som sa sig vara nöjda med de skrivningar som vi lade fram. Det är konstigt att det sedan inte, som det verkar, tas emot och får stöd här.

Jag vill säga någonting om frågan om kärnkraft. Jag vill också säga någonting om jämbördigheten när det gäller skogsstrategin och strategin för biologisk mångfald. Sedan kommer jag att vilja lämna över till några av tjänstemännen att ytterligare understryka det jag säger.

Jag börjar med kärnkraftsfrågan. Jag tittar nu på företrädare för partier som anser att vi kanske inte ska ha så mycket EU-samarbete och att vi ska värna den svenska självständigheten. Det är väldigt tydligt i Lissabonfördragets artikel 94 att länderna har rätt att välja sin egen energimix. Detta är någonting som värnas av väldigt många medlemsstater.

Jag tittar också på företrädare för partier som värnar väldigt mycket om EU-samarbete och som tycker att det är bra. Likasinnade länder som >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< har en tydlig politik att fasa ut kärnkraften, och vissa har inte ens kärnkraft. De vill inte se kärnkraft som en del av EU:s klimatarbete. De vill inte att EU ska börja att lägga sig i detta. Österrike har exempelvis stämt Ungern. Jag känner inte till det senaste i denna fråga, men man är rädd för att >>>

Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<< bygger nya kärnkraftsreaktorer vid gränsen. Det är en säkerhetsfråga.

2019/20:28
28 februari

Detta är en otroligt känslig fråga för många medlemsländer, inte minst för >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, som är ett av EU:s största medlemsländer. Ska Sverige börja lägga upp denna fråga på EU:s bord? Att vi ska klara av klimatkrisen är den viktigaste frågan och det som svenska folket anser vara det som kanske mest av allt motiverar ett starkt EU och ett starkt EU-samarbete. Ska då Sverige vara det land som kör in en kil mellan medlemsländerna och börjar föra upp kärnkraften som en central fråga? Det vore direkt kontraproduktivt.

Det enda land som under förhandlingarna har envisats med att föra in frågan om kärnkraft är >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< är inte ett klimatambitiöst medlemsland. Inget av de länder som är likasinnade med Sverige vill föra in kärnkraften i denna diskussion. Tvärtom är det de länder som vill skjuta klimatåtgärderna på framtiden som pratar om kärnkraften.

Jag måste verkligen understryka att det skulle framstå som oerhört provocativt om jag skulle framföra ens en tredjedel av det som Liberalerna nu vill att vi ska ha som vår ståndpunkt och som andra här ansluter sig till. Det skulle vara oerhört allvarligt, och jag överdriver inte nu.

När det gäller skogsstrategin är det precis som Amanda Palmstierna säger, nämligen att vi behöver också visa de andra medlemsstaterna att vi tar ett ansvar. Vi vill såklart ha ett egenbestämmande över skogspolitiken, men om EU-nämnden ändrar Sveriges riksdags antagna politik – att politiken för biologisk mångfald och skogspolitiken har jämbördiga mål – sänder det en oerhört märklig signal till EU. Det kommer inte att tas emot positivt.

Vi behöver, både i verkligheten och rent politiskt, kunna uppföra oss på ett professionellt sätt i denna del. Det är inte så att någon strategi är överordnad eller underordnad någon annan. EU-länderna är självbestämmande.

Jag skulle vilja lämna över till en av våra medarbetare att utveckla det hela när det gäller frågan om skogsstrategin.

Anf. 17 Departementssekreterare JOSEFIN OLSSON:

Det finns ingen hierarki mellan olika strategier inom EU; det är inte så det fungerar. Det är på sätt och vis en självklarhet att det inte finns någon beroendeställning mellan dem, utan de är jämbördiga.

EU har inte kompetens inom skogsområdet och skogsbruket. Samtidigt har man velat ta fram en skogsstrategi på EU-nivå, vilket ju på sätt och vis kan uppfattas som ambivalent. Men när man väljer att göra detta är det rimligt att utgå från att EU:s olika strategier ska vara koherenta och inte motarbeta varandra.

Sverige har som sagt ett produktionsmål och ett miljömål som är jämbördiga, och det bör vi vara konsekventa med även på EU-nivå.

Anf. 18 Departementssekreterare INA MÜLLER
ENGELBREKTSSON:

Jag kan bara hålla med om vad ministern sa. Kärnkraften är ju en fråga som drivs av de absolut minst ambitiösa medlemsstaterna i EU. Det är

fråga som har varit kontroversiell, men för att kunna enas om nettonollmålet till 2050 har man kommit överens om att lägga den åt sidan.

Det är som sagt också så att medlemsstaterna bestämmer sin egen energimix, så det finns ingen anledning för Sverige att vara det land som tar upp denna fråga. Vi har jätteviktiga frågor som kommer att behöva drivas inom EU i år och som kommer att vara väldigt svåra. Det gäller inte minst uppdateringen av EU:s åtaganden inom Parisavtalet, som kräver ett högt 2030-mål. Sverige har starka intressen av att driva detta ihop med precis de medlemsstater som är starkt emot kärnkraft.

När det gäller att man skulle ge stöd till kärnkraft är det så att de medlemsstater som vill ha detta är de medlemsstater som nämndes tidigare, som tillsammans med sitt grannland är de absolut minst ambitiösa. Om Sverige skulle gå ut med att man ska ge stöd till kärnkraft skulle det uppfattas som väldigt märkligt och apart i diskussionen.

Vi borde i stället sälla oss till de medlemsstater som låter denna fråga ligga, för fördraget gör det tydligt att det inte finns något behov av att ta upp den på EU-nivå. Av dem som gör det anses det här vara en självklarhet, och det är mer för att få med de minst ambitiösa som man över huvud taget har fört diskussionen.

Jag tycker verkligen att man ska betänka att detta skulle ställa Sverige på helt motsatt sida jämfört med var vi befinner oss i alla andra frågor. Därför skulle jag verkligen rekommendera att bara vara tyst i detta.

När meddelandet om den långsiktiga klimatstrategin kom tog kommissionen fram åtta olika scenarier för olika målnivåer till 2050. Där ingår kärnkraft, men varken kommissionen eller FN:s klimatpanel har tagit ställning till vilka energislag som ska användas. Det har inte heller gjorts i förhandlingarna om den långsiktiga klimatstrategin. Det har aldrig uppe till diskussion. Det handlar inte om det, utan det handlar helt enkelt om att visa på möjliga scenarier. Att kommissionen skulle ha tagit ställning för kärnkraft stämmer alltså inte.

Anf. 19 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Det är klart att det kan framstå som en oskyldig strykning när det gäller ordet "samstämmig", men det framstår också som oerhört egendomligt att vi ska ha olika strategier som inte är samstämmiga. Det leder tankarna till att vi i systemet ska bygga in konflikter mellan olika politikområden som är olösta och som ska vara ständigt pågående.

Vi har såklart flera intressen och flera tankar att hålla i huvudet samtidigt. Men när det gäller att på denna nivå stryka samstämmighet, som är en av de absolut mest centrala frågorna för att vi ska nå framgång och ha effektivitet i den politik som EU nu bedriver, vilket också kommissionen lyfter upp, kommer man knappast att ha framgång eller vara effektiv om man från starten utgår ifrån att de olika strategierna inte ska vara samstämmiga.

Det är snarare en fråga, fru ordförande: Hur resonerar de ledamöter som anser att det är viktigt att stryka ett ord som faktiskt lägger grunden för att det ska finnas ett slags effektivitet, en förståelse och en riktning framåt i EU-politiken? Annars står vi still och har byggt in konfrontation i EU:s politik. Det kan knappast vara effektivt. Jag har lite svårt att förstå denna strykning.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag tänkte föreslå det. Jag har John Widegren Kjell-Arne Ottosson på talarlistan, men jag tänkte föreslå att vi ajournerar mötet innan dess. Jag tror att det är lika bra. Vi har alla fått yttra oss och säga det vi har sagt.

Ajournering

EU-nämnden beslutade kl. 10.42 på förslag av ordföranden att ajournera samrådet.

Återupptaget samråd

Samrådet återupptogs kl. 11.30.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar det som att vi har i varje fall fyra olika förslag till tillägg eller ändringar av den svenska ståndpunkten att ta ställning till. Jag tänker vara väldigt transparent och fråga vilka som tycker vad.

Vi går igenom förslagen. Det är ett tillägg om kärnkraft och fossilfri energi som lyder: Regeringen anser att EU-medel inte ska gå till fossil energi. Därmed bör fossilfri energi inklusive kärnkraft så effektivt som möjligt bidra till Europas omställning.

Det förslaget ersätter det som Liberalerna förut yrkade på. Det var den texten.

Jag tar alla på en gång.

Vi har en förändrad text om skogen, som Kjell-Arne Ottosson snart kommer att läsa upp.

Vi har en ändring som handlar om att få in bioekonomi tillsammans med cirkulär ekonomi i slutet av ståndpunkten, det vill säga nämna ordet bioekonomi.

Vi har också ett förslag om tillägg om hur viktig strategin från jord till bord är för att öka konkurrenskraften, och så vidare.

Det tror jag var alla, som jag har uppfattat det. Jag tänkte helt enkelt att ni får säga vad ni tycker om dem. Kjell-Arne Ottosson läser upp det förändrade förslaget om skogen.

Anf. 22 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! I och med den faller den avvikande mening som vi och Moderaterna hade i MJU, som jag inledde med någon gång i dag på förmiddagen. Formuleringen ”och samstämmig” stryks. Det står vi fast vid.

Sedan lyder det som följer: ”EU:s insatser ska främja förutsättningarna för det hållbara svenska skogsbruket och bygga på existerande definitioner av ett hållbart skogsbruk. EU:s skogsstrategi måste värna skogens klimatnytta. Att skogsstrategin inte underordnas strategin för biologisk

mångfald är därför av avgörande betydelse. I strategin för biologisk mångfald är det viktigt att beakta ekonomiska och sociala hållbarhetsaspekter. Implementeringen av naturvårdsdirektiven måste ta hänsyn till medlemsländernas skilda nationella förutsättningar.”

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Vi börjar med att lämna ordet till statsrådet om hur regeringen förhåller sig till ståndpunkterna.

Anf. 24 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Vad gäller skrivningen om skogen och biologisk mångfald har vi fört en diskussion. Jag noterar att det finns en skrivning som det verkar vara ett stöd för och som är acceptabel för regeringen.

När det gäller skrivningen om kärnkraft är mitt förslag att man förutom att exemplifiera med kärnkraft också lägger till ”och förnybara kraftkällor”. Jag har inte den ordagranna lydelsen i huvudet, men jag ser att Liberalerna nickar. Vi kanske ska finjustera utifrån exakta ordalydelsen.

(ORDFÖRANDEN: Det tror jag inte behövs. Det går bra på det sätt som statsrådet föreslog.)

I övrigt vidhåller jag – samt tjänstemännen, vill jag tillägga – att skrivningen om strategin från jord till bord lämpar sig bättre i en annan rådskonstellation. Det är inte en fråga som kommer att diskuteras av miljö- och klimatministrarna. Jag kan också notera att formuleringen för föreslås inte adresserar miljö och klimat specifikt utan talar snarare om konkurrenskraft.

Det svenska jordbruket står också inför en klimatomställning. Vi kommer snart att få en färdplan till ett fossilfritt Sverige för omställningen av det svenska jordbruket. LRF kom nyligen med en hållbarhetsstrategi. De höga hållbarhetskrav som åsyftas för svenska bönder är kanske en ögonblicksbild, men även lantbruket står inför en resa. Jag skulle förorda att inte ha med den skrivningen.

Den fjärde skrivningen var om bioekonomi. Vi kan acceptera det tillägget.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Om jag uppfattade det som jag hörde i lokalen under statsrådets anförande var det okej med de partier som stod bakom stycket om fossilfri energi att lägga till ”och förnybara kraftkällor” efter kärnkraft, eller hur? Det stämmer.

Då vet vi vilka förslag som ligger på bordet. Jag uppfattade det som att det egentligen bara finns ett förslag till svensk ståndpunkt vad gäller fossilfri energi och skogen samt bioekonomi. Frågan är om någon vill ha en avvikande mening på den nya ståndpunkten.

Anf. 26 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag har inga problem med att man tar in ordet "bioekonomi". Men i övrigt förordar jag att vi står kvar vid den föreslagna ståndpunkten såsom den förhandlades i MJU. Det blir en avvikande mening.

2019/20:28

28 februari

(ORDFÖRANDEN: Förlåt! Är det på fossilfri energi och skogen, eller på fossilfri energi?)

Jag förordar den ursprungliga utskickade ståndpunkten och att vi inte gör några ändringar i den. Men jag har inga problem med att vi lägger in ordet bioekonomi.

Anf. 27 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Det är väldigt bra att "förnybar" läggs till i ståndpunkten. Jag tycker fortfarande att det är problematiskt med att lägga till "kärnkraft" och att det egentligen ingår i fossilfri. Jag vill understryka det. Men är det acceptabelt för regeringen står jag bakom det.

Vad gäller strategin från jord till bord är det vettigare att lägga det i en annan rådskonstellation där det hör hemma. Där har vi en avvikande mening.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Där är inte regeringens ståndpunkt ändrad. Där vill jag att de som vill ha strategin från jord till bord säger att de vill ha den snarare än att anmäla en avvikande mening, i varje fall än så länge.

Anf. 29 PYRY NIEMI (S):

Jag håller med om det Amanda sa. Det är olyckligt att kärnkraften kommer med i skrivningen. Men om regeringen kan acceptera den formen på kompromiss står vi socialdemokrater bakom det.

Sedan delar jag ståndpunkten om strategin från jord till bord i enlighet med regeringens uppfattning. Om det förslaget vinner gehör anmäler vi en avvikande mening.

Anf. 30 JOHN WIDEGREN (M):

Vi står bakom alla de förslag till förändringar som ordföranden har läst upp. Vi vill även ha kvar från jord till bord-delen.

Såvitt jag förstår blev förslaget att vi stryker "och samstämmig med". Det vidhåller vi. De övriga förslagen står vi bakom, men jag förstod inte riktigt, ordföranden.

(ORDFÖRANDEN: Det förstod inte jag heller. Jag tänkte att Kjell-Arne Ottosson skulle ha sagt det i så fall. Men du uppfattar det som att den också ska vara med?)

Att vi stryker den formuleringen.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Okej. Kan vi inkludera det? Statsrådet får också säga någonting om det.

Anf. 32 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! Jag försöker att göra flera saker samtidigt, och det är svårt. Jag försöker att renskriva förslaget. Jag nämnde i min inledning att vi står kvar vid att stryka ”och samstämmig”. Vi står bakom den ändrade ståndpunkten när det gäller kärnkraften, och vi står även bakom strategin från jord till bord.

Jag håller på att renskriva förslaget, om ni vill ha det renskrivet.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Det vill vi. Det vill säkert också stenograferna. Tack så mycket, Kjell-Arne Ottosson.

Anf. 34 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag vill förtydliga att regeringen inte står bakom skrivningen om kärnkraft. Vi har fortfarande åsikten att det är bättre att inte nämna detta.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag utgår då från att MP och S anmäler avvikande mening tillsammans med V i den delen. Jag får nickande instämmanden.

Anf. 36 PYRY NIEMI (S):

Ja, för då blir det tydligt.

Anf. 37 JOHAN HEDIN (C):

Vi står också fast vid den ursprungliga skrivningen när det gäller Liberalernas förslag om tillägg om kärnkraft. Vi stöder inte den, inte ens kompromisslinjen.

När det gäller de andra frågorna som är utstående stöder vi att skrivningen om strategin från jord till bord ska vara med.

I de andra punkterna vill jag tacka alla inblandade för en konstruktiv dialog och att vi kan nå fram till resultat.

Anf. 38 MARTIN KINNUNEN (SD):

Vi står också bakom formuleringen om strategin från jord till bord och de övriga inspelen som har kommit här. Vi hade en avvikande mening som vi anmälde till miljö- och jordbruksutskottet. I den tror jag att det blir smidigast om vi helt enkelt tar bort allting som fanns i den som handlade om skog och biologisk mångfald och fokuserar enbart på 2030-målet och behovet av konsekvens- och effektivitetsanalyser.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande mening anmälda från S, MP, C och V vad gäller de nya skrivningarna om fossil energi.

Det finns avvikande mening anmäld från V, MP, S och Liberalerna om strategin från jord till bord. Det finns också avvikande mening anmäld från V om skogsbruket och avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna i de delar som kvarstod efter förändringarna om skogen.

Är alla med? Var det rätt? Ska jag ta det en gång till?

Vi har ett förändrat förslag. Det förslag som det finns majoritet för är den förändrade texten i meningen att vi har tillägg om fossilfri energi. Vi har nya skrivningar där vi tar bort "samstämmt med", och vi har nya skrivningar om skogen. Vi har också med en skrivning om strategin från jord till bord och om bioekonomi.

Det är den nya ståndpunkten. Till detta har vi avvikande meningar när det gäller fossilfri energi från S, MP, C och V. Vi har avvikande mening i flera delar utöver det från V. Vi har avvikande mening när det gäller strategin från jord till bord från S, MP, L och V. Vi har avvikande mening från Sverigedemokraterna i flera delar som handlade om 2030-målet och konsekvensbeskrivningar.

Härligt!

Klockan är nu kvart i 12. Jag uppskattar att alla var beredda att lyssna på varandras argument under ajourneringen. Det var fantastiskt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Framläggande av en långsiktig strategi för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar.

Anf. 40 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Jag instämmer i tacket för att alla lyssnade på varandra så att vi kunde komma till en slutsats i föregående punkt.

I Parisavtalet uppmanas parterna att skicka in långsiktiga strategier under 2020. Sverige har drivit att EU bör skicka in en ambitiös strategi till FN så tidigt som möjligt för att kunna driva på andra parter att göra detsamma. Miljörådet ska nu anta EU:s långsiktiga klimatstrategi och godkänna att den skickas in till sekretariatet under FN:s klimatkonvention. Därmed avslutar rådet en process som inleddes med att kommissionen presenterade sitt meddelande *En ren jord åt alla* i november 2018.

Meddelandet och dess tillhörande konsekvensanalys diskuterades i ett flertal olika rådsformationer under 2019, och i december antog Europeiska rådet målsättningen att EU ska nå nettonollutsläpp 2050. Den inlägga som ska skickas in till FN är i sig ett relativt kortfattat dokument och baseras huvudsakligen på Europeiska rådets slutsatser från i december.

Regeringen välkomnar att förslaget till EU:s långsiktiga klimatstrategi utgår från målet om nettonollutsläpp i EU till 2050 och anser att det är viktigt att inga andra utsläppsscenarier inkluderas. Regeringen kan därför ställa sig bakom att förslaget till långsiktig klimatstrategi antas. Regeringen anser att den långsiktiga strategin så tydligt som möjligt bör förmedla EU:s höga ambitionsnivå för att visa globalt ledarskap.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen.

Anf. 42 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! På miljörådet väntar en diskussion mellan medlemsstaterna om hur ett miljöperspektiv bättre kan integreras i den europeiska terminen. Därtill har ordförandeskapet delat ett diskussionsunderlag med frågeställningar rörande hur terminen kan bidra till att vi uppnår FN:s globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030.

Regeringen välkomnar diskussionen om hur den europeiska terminen

kan bidra till att vi uppfyller de globala målen för hållbar utveckling, Parisavtalet och de övergripande målsättningarna i den gröna given på ett lämpligt sätt. Regeringen välkomnar att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt under den nya kommissionens mandatperiod. Det är angeläget att den höga ambitionen omsätts i konkret politik och lagstiftning. Regeringen delar kommissionens bedömning att omställningen till ett klimatneutralt och hållbart Europa måste påskyndas och omfatta alla sektorer samt genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Gällande den årliga hållbara tillväxtstrategin kan regeringen på ett övergripande plan ställa sig bakom de prioriteringar som kommissionen föreslår. Regeringen anser även att det är viktigt att terminen fortsättningsvis fokuserar på sina kärnfrågor. Till dessa hör att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser samt främja hållbar ekonomisk tillväxt, välfungerande arbetsmarknader och social inkludering.

För att uppnå målen i Agenda 2030 anser regeringen att det är helt avgörande att använda alla tillgängliga instrument. Regeringen beklagar därför kommissionens nyligen meddelade beslut att inte ta fram en genomförandestrategi för Agenda 2030. Kommissionens ambition är i stället att integrera Agenda 2030 och de globala målen i olika befintliga strategier, vilket vi noterar.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Slutsatser om luftkvalitet.

Anf. 44 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Ordförandeskapet har tagit fram förslag till rådsslutsatser om förbättrad luftkvalitet i Europa. Situationen vad gäller luftkvaliteten inom EU är fortfarande mycket problematisk; luftföroreningar orsakar stora skador på miljön och människors hälsa, och varje år dör 400 000 européer en förtida död på grund av luftföroreningar. Även i Sverige, som är ett land med relativt god luftkvalitet, orsakar luftföroreningar ca 7 600 personers förtida död årligen.

I Sverige utgår allt arbete med luftkvalitet från riksdagens miljömål Frisk luft. Miljömålets preciseringar ligger i linje med Världshälsoorganisationens riktlinjer för luftföroreningshalter. Luftkvaliteten i EU:s medlemsländer regleras av luftkvalitetsdirektivet. Syftet med direktivet är att förbättra luftkvaliteten och minska luftföroreningarnas skadliga effekter på människors hälsa och miljö.

Kommissionen har gjort en översyn av hur väl luftkvalitetsdirektivet har fungerat. Rapporten presenterades på miljörådet i december, och slutsatsen var att lagstiftningen fungerar i stort men att det fortfarande finns mycket kvar att göra. Samtliga krav i direktivet har ännu inte uppnåtts, och glappet till att uppnå direktivens gränsvärden är fortfarande stort. För att nå de lagstiftade luftkvalitetsstandarderna måste fler åtgärder vidtas på alla nivåer och inom alla sektorer.

Ordförandeskapet har med utgångspunkt i översynen presenterat förslag till rådsslutsatser om förbättrad luftkvalitet i Europa. Förslaget har förhandlats i rådets miljöarbetsgrupp och på Coreper utan att någon

enighet har kunnat nås. Ordförandeskapet presenterade den 21 februari ett reviderat textförslag som inte fick stöd i Coreper. Därför kommer texten att behandlas vidare på miljørådet den 5 mars. Det man inte är helt överens om – det är viktigt att understryka – är att ett par delegationer argumenterar för en högre ambitionsnivå och en mer operativ text, vilket ett antal medlemsländer inte kan acceptera.

Regeringens målsättning i förhandlingen har varit ett ambitiöst utfall med rådsslutsatser som tydligt visar vägen i det fortsatta arbetet med att förbättra luftkvaliteten och därmed säkerställa ett effektivt skydd för såväl EU-medborgarnas hälsa som miljön. Under förutsättning att den liggande versionen av rådsslutsatserna ligger i linje med regeringens målsättning avser regeringen att välkomna rådsslutsatserna och stödja ansatsen att kommissionen så snart som möjligt bör presentera ett reviderat luftkvalitetsdirektiv med skärpta luftkvalitetsnormer i linje med WHO:s riktlinjer.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Utvärdering av vattenlagstiftningen.

Anf. 46 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Kommissionen har genomfört en granskning av ramdirektivet för vatten, den så kallade hälsokontrollen, som ska diskuteras på miljørådet utifrån kommissionens rapport som kom i december 2019. Ordförandeskapet har lämnat en kort bakgrundsnot och tre frågor för åsiktsutbytet. Frågorna handlar om

1. hur nya utmaningar som klimatförändringar och föroreningar som läkemedel och mikroplaster kan följas upp
2. hur en ökad integrering av målen i EU:s vattenlagstiftning i andra politikområden kan uppnås på ett ömsesidigt stödjande sätt
3. hur genomförandet av vattenlagstiftningen kan förbättras.

Regeringen välkomnar kommissionens rapport om hälsokontrollen och EU:s vattenlagstiftning. Ramdirektivet för vatten har i hög grad bidragit till ökad kunskap om och ökat skydd av våra vatten samt till en mer ändamålsenlig förvaltning av vattenresurserna.

Regeringen delar kommissionens oro att arbetet med att förbättra vattenkvaliteten går för långsamt. Regeringen anser att en orsak till detta är bristen på samstämmighet mellan olika politikområden. Mot denna bakgrund anser regeringen att arbetet med analyser av samstämmighet mellan politikområden behöver förbättras så att såväl synergier som konfliktytor mellan politikområden tydliggörs, både nationellt och på EU-nivå. Då kan nämligen lösningar identifieras. Den gröna given är en viktig komponent i detta. Regeringen anser att det kan finnas utmaningar i såväl tolkningen av direktivet som i det nationella genomförandet. Givet de samhällsutmaningar vi står inför är det för tidigt att konstatera om direktivet är ändamålsenligt eller inte.

I Sverige ska de undantagsmöjligheter som finns i vattendirektivet användas fullt ut. Det är en ändring som regeringen har gjort och som började

gälla i januari 2019. Regeringen ser fram emot att arbeta med kommissionen och övriga medlemsländer för att gemensamt påskynda arbetet med att förbättra vattenkvaliteten och använda våra vattenresurser på ett mer hållbart sätt.

Slutligen har det, med anledning av de synpunkter som framkom på miljö- och jordbruksutskottets sammanträde förra veckan, skett ett par tillägg till den kommenterade dagordningen. Under diskussionspunkterna 1 och 3 lyfts nu vikten av att vattendirektivet är tillräckligt flexibelt, så att det inte hindrar klimatarbetet och möjligheten att nå målen i Parisavtalet.

Anf. 47 JOHAN HEDIN (C):

På den här punkten har jag fått ganska många instruktioner från vårt folk i miljö- och jordbruksutskottet. Det är bra att regeringen har hört sammat synpunkterna i alla fall till en del, men jag vill bara säkerställa följande: Innebär detta att regeringen öppnar för att en revidering av direktivet kan bli nödvändig?

Anf. 48 LINA NORDQUIST (L):

Tack för föredragningen, ministern! Vi liberaler tycker att vattendirektivet är bra. Jag vill bara nämna att jag tycker att det är en viktig mening som regeringen har med om att det kan finnas utmaningar med direktivet när det gäller tolkning och nationellt genomförande. Vi har ju sett att det verkar otydligt med bostadsbyggande, reningsverk och så vidare, och där tror jag att det finns en vikt i att se över hur direktivet faktiskt tillämpas. Men varmt tack!

Anf. 49 JOHN WIDEGREN (M):

Fru ordförande! Tack för föredragningen, ministern! Johan Hedin ställde frågan om regeringen faktiskt öppnar för en revidering, och det är precis det vi också vill. Vi är inte så rädda för att öppna vattendirektivet för revideringar som ministern är.

Vi tycker också att vattendirektivet är jätteviktigt – och på många håll i samhället fungerar det bra – men vi ser hur det i dag faktiskt motar investeringar som är både miljö- och klimatsmarta och som vi behöver göra. Där blir vattendirektivet direkt kontraproduktivt. Som avslutning på ståndpunkten skulle vi därför vilja få in följande mening: Regeringen anser mot den här bakgrunden att kommissionen bör överväga vilka justeringar som kan göras i direktivet utan att dessa minskar direktivets ambitioner i övrigt.

Anf. 50 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Vi biträder Moderaternas förslag.

Anf. 51 MARTIN KINNUNEN (SD):

Sverigedemokraterna stöder också det inspelet.

Anf. 52 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Vi hade en relativt omfattande diskussion om den här frågan i miljö- och jordbruksutskottet. Jag tror dessutom att min statssekreterare fullföljde

den diskussionen eftersom jag var tvungen att lämna mötet på grund av det regeringssammanträde som ägde rum samtidigt – tiden är ju knapp, då som nu! Vad vi konstaterade var dock att det är för tidigt att i dag säga om detta är ändamålsenligt eller inte givet de samhällsutmaningar vi står inför.

För att svara på den direkta frågan från Centerpartiet: Vi har inte stängt dörren för att en revidering kan behöva ske, men vi anser att det är för tidigt att i dag ta ställning till huruvida man vill göra det eller inte. Bland de medlemsstater som har kommit in med kommentarer om hälsokontrollen är det en klar majoritet som inte vill öppna direktivet men som ändå lyfter upp flera frågor kring hur implementeringen kan förbättras. Det finns frågor om hur kommissionen ser exempelvis på mållåret 2027 och hur vi på den korta tid som finns kvar ska kunna klara dessa mål, som är relativt ambitiösa. Vi ser dock också att det finns en stor risk med att öppna direktivet i dagsläget, för det skulle möjliggöra för dem som vill sänka ambitionsnivåerna i direktivet väsentligt.

Regeringen ser nödvändigheten, och till Moderaterna vill jag säga att vi sedan 2019 och sedan vi kom överens inom ramen för den moderna vattenlagstiftningen har sagt att vi på svensk nivå ska utnyttja undantagen i vattendirektivet så långt det går och är möjligt. Det är ju alldeles nyligen som vi antog det.

Vi anser att det är viktigt och att vi står inför en stor omställning, men vi får inte heller glömma bort vattendirektivets enorma betydelse för att vi ska kunna rädda Östersjön. De länder som i dag har signalerat att de är beredda att kanske öppna vattendirektivet är tyvärr >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, som ju är stora källor till övergödning och problem – vi ser att det är från avrinningsområdena i till exempel Polen som detta strömmar ut i Östersjön. Vi har en död bottenyta som tyvärr breder ut sig mer och mer i Östersjön, och vi skulle inte se en snabbare återhämtning av Östersjön om det på EU-nivå blev slappare regler för vattenkvaliteten.

Därför vill jag inte att Sverige ska ha som position redan nu att vattendirektivet ska öppnas; jag tror att det skulle vara oerhört kontraproduktivt för återhämtningen av Östersjön. Däremot har vi lagt till i regeringens position att det är viktigt att se till att vi klarar Parisavtalets mål och att det kan krävas en flexibilitet där.

Anf. 53 JOHN WIDEGREN (M):

Tack för lite klargöranden från statsrådet! Diskussionen finns ändå kvar, och även regeringens svar på frågorna här vittnar om de problem som finns. Att utnyttja undantagen, som man säger att Sverige eventuellt skulle kunna göra, tror jag inte kommer att räcka. Vi ser redan i dag vilka företag som motas av vattendirektivet.

Sedan använder man argumentet att vi i det här läget kanske skulle försvåra arbetet med Östersjön. Det måste väl ändå gå att hitta majoriteter i EU som vill rädda Östersjön även om det finns länder som inte har samma välvilja som vi? Det argumentet håller inte.

Om vattendirektivet i sin form i dag motar utveckling och investeringar för smarta lösningar som hela samhället behöver och vi behöver öppna det måste det vara ett alternativ som vi kan driva som Sveriges linje. Vi vidhåller meningen där man är beredd att göra den revidering som krävs för att inte mota framtida kloka investeringar.

Anf. 54 JOHAN HEDIN (C):

Tack för svaret, statsrådet! Vi tycker inte att ramdirektivet är ändamålsenligt eller fit to purpose. Problemet är ju att klimatutmaningen inte beaktas i tillräckligt hög grad. Man hindrar viktiga investeringar som kan förbättra klimatet avsevärt om en enda indikator kan påvisa att vattenkvaliteten sänks något, även om det är marginellt. Vi tycker och tror att man behöver revidera direktivet för att bli bättre på den punkten och i högre grad ta hänsyn till andra samhällsmål och då inte minst klimatmålen i Parisavtalet.

Jag vill inte gå så långt som att föreslå en explicit skrivning, förutom att jag tycker att det ska ingå i ståndpunkten att regeringen vill revidera direktivet.

Jag biträder det förslag till justering som Moderaterna har lämnat in.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Den justering som Moderaterna vill se är alltså: Regeringen anser mot den här bakgrunden att kommissionen bör överväga vilka justeringar som kan göras i direktivet utan att dessa minskar direktivets ambitioner i övrigt.

Det ska ses som ett tillägg till den nuvarande texten i regeringens ståndpunkt.

Anf. 56 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Centerpartiets fråga var ju huruvida regeringen säger att vi kan tänka oss att öppna direktivet. Mitt svar var att vi inte har stängt dörren för det. Jag vill också påminna om att bland de medlemsstater som har kommit in med svar till kommissionen säger Finland att man inte vill öppna, och detsamma gäller Frankrike, Portugal, Spanien, Tyskland, Grekland och Italien. Det finns synpunkter från Nederländerna om att man eventuellt vill öppna, men man vill absolut inte försvaga det.

Detta är en diskussionspunkt på rådet. Vi avser inte att lämna den här frågan. Jag anser att vi har gjort en avsevärd förändring i den svenska lagstiftningen när vi säger att vi ska utnyttja undantagen fullt ut. Den har precis trätt i kraft. Det finns en samsyn om detta i samband med den överenskommelse som slöts när det gäller hur vi ska implementera vattendirektivet.

Att nu skapa osäkerhet om detta och om hur det kommer att fortlöpa på EU-nivå tror jag inte heller skapar bra förutsättningar för vare sig det svenska näringslivet eller för implementeringen på EU-nivå över huvud taget.

Jag vill väl ändå säga till Moderaterna att vattendirektivet är en pelare i att skydda Östersjön. I det här läget råder en absolut kris i Östersjön med övergödning, döda bottenar, PCB, dioxiner och långlivade organiska miljögifter. Detta gör att halterna av miljögifter i fet fisk i Östersjön är så höga att bara Sverige och Finland har fått undantag för att sälja den på svensk och finsk marknad, och Livsmedelsverkets rekommendation är att gravida kvinnor, kvinnor i barnafödande ålder och barn inte ska äta fisk från Östersjön mer än högst två gånger per år. Vi får inte exportera fisken till övriga EU, för halterna är för höga.

Detta är indikationer på att vi behöver agera nu. Att säga att vattendirektivet inte spelar någon roll i det här fallet utan att vi kan hitta på en

ny strategi för att rädda Östersjön är något som vi helt enkelt inte har tid med. Jag vill bara peka på att det är en betydande risk man tar.

Jag undrar om vi möjligtvis kan ajournera oss och se om vi kan hitta en acceptabel skrivning i frågan om en eventuell revidering?

2019/20:28
28 februari

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Jag ser inga hinder för att vi ska ajournera mötet. Finns det möjlighet så gör vi det.

Vi ajournerar mötet en ganska kort stund denna gång.

Ajournering

EU-nämnden beslutade kl. 12.06 på förslag av ordföranden att ajournera samrådet.

Återupptaget samråd

Samrådet återupptogs kl. 12.11.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Det finns majoritet för tillägget till regeringens ursprungliga ståndpunkt, som innebär att kommissionen bör överväga vilka justeringar som kan göras i direktivet utan att minska ambitionerna i övrigt. Då vill jag bara höra om det finns några avvikande meningar när det gäller den nya majoritetsskrivningen.

Anf. 59 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag vill anmäla avvikande mening till stöd för det ursprungliga förslaget.

Anf. 60 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Jag vill också anmäla avvikande mening till stöd för regeringens ståndpunkt. Vattenkvaliteten är oerhört viktig. Jag tycker också att ministern var tydlig med att vi inte stänger dörren för att i framtiden se över direktivet om det finns behov men att det är för tidigt att ta ställning till det i dagsläget.

Anf. 61 PYRY NIEMI (S):

Jag instämmer helt i det som Miljöpartiet och Vänstern har sagt. Jag vill också påminna om att då Sverige var ordförande 2009, under den förrförra alliansregeringen, var vi med om att driva igenom EU:s Östersjöstrategi, som fyllde tio år förra året. En av de stora portalfrågorna i Östersjöstrategin var ju att rädda havsmiljön.

Jag har impulsivt väldigt svårt att förstå den starka positionsförändringen i den här frågan och att vi ska riva upp vattendirektivet i ett sådant läge. Detta var ju en portalfråga för alliansregeringen.

Med detta sagt vill jag anmäla avvikande mening. Vi tycker att det är ganska balanserat att säga att vi i framtiden inte stänger några dörrar. Jag tycker att det också reflekterar tillståndet i den här frågeställningen.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för den nya ståndpunkten, som alltså innebär ett tillägg i förhållande till det som statsrådet sa. Den lyder: Regeringen anser mot den här bakgrunden att kommissionen bör överväga vilka justeringar som kan göras i direktivet utan att dessa minskar direktivets ambitioner i övrigt.

Det finns alltså en reviderad ståndpunkt med det här tillägget, och den finns det stöd för, med avvikande meningar anmällda från Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Liberalerna.

Då är vi på dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 63 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Vi har fått uppgifter om att kommissionens förslag om en klimatlag för EU kommer att läggas fram dagen före miljørådet, och kommissionen väntas därför presentera förslaget på rådsmötet den 5 mars. Frågan om en klimatlag för EU diskuterades i miljö- och jordbruksutskottet i december. Vid det tillfället förankrades följande övergripande prioriteringar, som jag avser att framföra på miljørådsmötet nästa torsdag:

Klimatlagen bör skapa ett övergripande ramverk genom att lägga fast det långsiktiga klimatmålet om nettonollutsläpp till senast 2050 tillsammans med vägledande principer för omställningen. Två sådana principer är att alla medlemsstater, inte bara EU som helhet, ska nå nettonollutsläpp senast 2050 samt att all relevant lagstiftning ska vara förenlig med och bidra till målet om nettonollutsläpp till 2050 och Parisavtalets en-och-en-halv-gradsmål.

Regeringen kommer i vanlig ordning att återkomma till riksdagen med en faktapromemoria när förslaget från kommissionen om en klimatlag har lagts fram.

Anf. 64 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag har ingen annan uppfattning. Statsrådet tog dock upp frågan om en europeisk klimatlag även när det gällde den gröna given, och jag hade lite synpunkter om uppföljning och utvärdering och om hur viktigt detta är. Vi har inte sett principerna för den europeiska klimatlagen, men jag vill ändå skicka med att det även här är en viktig princip att det görs en ordentlig uppföljning och utvärdering så att vi vet att vi har en effektiv och resultatriktad klimatpolitik. Detta var alltså egentligen bara ett medskick.

Anf. 65 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Tack för medskicket! Regeringen instämmer i att det är viktigt att det finns en konsekvent uppföljning av den kommande klimatlagen. Vi har ett exempel på hur det kan fungera på svensk nivå med klimatramverket och med Klimatpolitiska rådet. Vi får helt enkelt återkomma när vi ser

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Har statsrådet mer att säga under denna dagordningspunkt?

Anf. 67 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag har ytterligare en allmän övrig fråga. Det gäller att Polen har begärt en övrig punkt om auktionering av utsläppsrätter till flyget i EU:s utsläppshandelssystem. Eftersom flygets utsläpp är en viktig fråga avser jag att uttala mig under den nya dagordningspunkten vid miljörådet och framföra svenska positioner.

Som regeringen tidigare har förankrat med utskottet bör den fria tilldelningen i EU:s utsläppshandelssystem fasas ut på sikt i enlighet med principen att förorenaren betalar. Regeringen har också sedan tidigare förankrat att Sverige stöder en så hög auktioneringsandel som möjligt för flyget i EU:s utsläppshandelssystem.

Jag avser också att framföra vid miljörådet att det behövs en analys av effekterna av skärpta regler för auktionering för flyget.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Vi tackar också statsrådet med medarbetare för i dag och önskar trevlig helg.

Innehållsförteckning

§ 1 Miljö

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	1
Anf. 5 LINA NORDQUIST (L)	2
Anf. 6 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 JOHN WIDEGREN (M)	3
Anf. 9 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	4
Anf. 10 JESSIKA ROSWALL (M).....	4
Anf. 11 JOHAN HEDIN (C)	5
Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	6
Anf. 13 MARTIN KINNUNEN (SD)	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 15 LINA NORDQUIST (L)	7
Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	7
Anf. 17 Departementssekreterare JOSEFIN OLSSON	9
Anf. 18 Departementssekreterare INA MÜLLER ENGELBREKTSSON.....	9
Anf. 19 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	10
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	11

Ajournering

.....	11
-------	----

Återupptaget samråd

.....	11
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 22 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	11
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 24 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	12
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 26 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	12
Anf. 27 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	13
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 29 PYRY NIEMI (S).....	13
Anf. 30 JOHN WIDEGREN (M)	13
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 32 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	13
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 34 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	14
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	14

Anf. 36	PYRY NIEMI (S)	14
Anf. 37	JOHAN HEDIN (C)	14
Anf. 38	MARTIN KINNUNEN (SD)	14
Anf. 39	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 40	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	15
Anf. 41	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 42	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	15
Anf. 43	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 44	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	16
Anf. 45	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 46	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	17
Anf. 47	JOHAN HEDIN (C)	18
Anf. 48	LINA NORDQUIST (L)	18
Anf. 49	JOHN WIDEGREN (M)	18
Anf. 50	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	18
Anf. 51	MARTIN KINNUNEN (SD)	18
Anf. 52	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	18
Anf. 53	JOHN WIDEGREN (M)	19
Anf. 54	JOHAN HEDIN (C)	19
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 56	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	20
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	21

Ajournering

.....	21
-------	----

Återupptaget samråd

.....	21
-------	----

Anf. 58	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 59	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	21
Anf. 60	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	21
Anf. 61	PYRY NIEMI (S)	21
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 63	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	22
Anf. 64	JESSIKA ROSWALL (M)	22
Anf. 65	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	22
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 67	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	23
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	23